

TARMO KULMAR 60

Seda pealkirja paberile pannes ja kirjutades numbrit 60 tekkis kahtlus, ega ei või tegemist olla eksitusega. Tarmo Kulmari vanuseks üle 40 ei pakuks. Tuleb meelde tema alles mõne aasta tagune rõõm ühelt teaduskonverentsilt naastes, mil ta rääkis meile, oma õpilastele loo, kuidas üks teadlane oli imestanud, et nii noor mees, alla 40 aasta vana, on Eestis juba professoriks valitud. Olles 10 aastat olnud professor Tarmo Kulmari õpilane ning veelgi kauem *vil!* Tarmo Kulmari *confrate* üliõpilaskorporatsioonis Sakala, tean et hingelt on Tarmo Kulmar veelgi noorem. Vahel isegi nooruslikum ja elukoormast vähem rikutud kui nii mõnigi tänapäeva noor üliõpilane — see, kelle elu peamiseks sihiks on omandada ülikoolist diplom, võtta seejärel pangast majalaen ja alustada lihtsat elu, mille kõrghetkedeks saavad pühapäevased grillimised tagaaias. Tarmo Kulmari tagaaiaks on Peruu inkade muistsed linnad, tema majaks on teadmistest sissepoole ehitatud tempel ja grillipeoks Richard Wagneri ooperifestival Bayreuthis. Tarmo Kulmari nooruslik idealism ja seiklusvaim ei ole mitte kunagi raugenud, vaid aastatega üha suuremaks võrsunud. Uku Masingu sõnastatud ideaali kohaselt on Tarmo Kulmar muutunud elusamaks.

Aasta 2010 on olnud täis raskeid kaotusi Eesti orientalistikale ja ühtlasi kogu meie teadus- ja kultuuriavalikkusele. Lahkus Tarmo Kulmari üks peamistest õpetajatest Linnart Mäll. Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi presidendina on Tarmo Kulmar oma õpetaja töö üheks otseseks jätkajaks. Eesti kultuur ja tippteadus on alati seisnud väga õhukesel pinnasel. Tihtipeale on kõike koos hoidnud ja eelnevate põlvete tehtut edasi kandnud vaid paar üksikut suurkuju.

Tarmo Kulmar esindabki eesti teaduses ja kultuuris muistsete Sumeri ja India preestrite ning kirjatundjate kauget järeltulijat — tsivilisatsiooni, kultuuri ja teadust edasiviivat jõudu, kelle soov on maailma mõista ja seletada, aga mitte selle maailma pealt kasu teenida ning oma jumalaid ja ideaale kellelegi kaubana maha müüa. Nii nagu Linnart Mäll, on ka Tarmo Kulmar olemuselt Õpetaja. Tema uurimisvaldkondade alla on eri eluetappidel kuulunud eesti ja germaanlaste muinasusund, muistse Peruu usundid ja mütoloogia, võrdleva usundiloo teooriad ning mitmed peatükid orientalistikast. Pea kõikidel neil aladel on Tarmo Kulmaril olnud rohkelt õpilasi ja juhendatavaid, kes nüüdseks juba ammu iseseisvat teadlaskarjääri on

alustanud. Need õpilased ning tänased ja tulevased õpetlased jätkavad nii Tarmo Kulmari kui ka tema kunagiste õpetajate tööd.

Tarmo Kulmar on rääkinud sellest, kuidas ta käis Uku Masingu juures saamas esimesi juhiseid muistsete indiaani kultuuride uurimiseks. Uku Masing olevat talle viimasel kohtumisel heade soovidega öelnud: “Et teil ikka elus hästi läheks!” Mõni aastakümme hiljem jätkas Tarmo Kulmar Uku Masingu alustatud tööd Tartu Ülikooli usuteaduskonna võrdleva usundiloo professorina. Tänu sellele on hästi läinud tema õpilastelgi.

Inimene saab enda peale tagasi kõik, mida ta on teistele andnud ja soovinud. Kes aga on teinud palju kurja ja tekitanud viha, saab sedasama ka vastu. Tarmo Kulmar on andnud oma õpilastele ja sõpradele alati parimat nõu ja õpetust, tuge rasketel aegadel ning palju lahkust. Ja mis peamine, ta on alati oma sõpradest ja õpilastest hoolinud ning neist lugu pidanud. Ta on väga harva ütelnud kellegi kohta midagi halba, ja kui ta ongi seda teinud, siis peavad ka põhjused selleks olema väga tõsised. Loodame, et kõike seda head, mida ta on andnud, saab ta oma sõpradelt ja õpilastelt mitmekordselt tagasi ka edaspidi!

*Õpilaste, sõprade ja kolleegide nimel
Peeter Espak*